

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΚΗ

Αναδιφώντας το χθες (149)

Περιήγηση στην εκπαιδευτική ιστορία του Ρεθύμνου (περίπατος τρίτος)

Συνεχίζουμε σήμερα την περιήγησή μας στην εκπαιδευτική ιστορία του Ρεθύμνου της περιόδου 1925-2000. Υπενθυμίζω ότι πέρυσι την 5^η Οκτωβρίου, Παγκόσμια Ημέρα Εκπαιδευτικών, είχαμε προσφέρει σε μια εκλεκτή ομάδα ξεναγούμενων, με συνδιοργάνωση του Σχολικού Μουσείου και των Ημερών Ρεθύμνου 2019, μια περιήγηση στη ρεθεμνιώτικη εκπαιδευτική ιστορία της προγενέστερης περιόδου 1795-1925. Με τους ίδιους διοργανωτές πρόπερι είχαμε ξεναγηθεί στο «Ιδιωτικών Σχολείων Αθηνά» και στη συνέχεια είχαμε πραγματοποιήσει εκδήλωση στο Σπίτι του Πολιτισμού, με τον τίτλο «Μια βραδιά στο Σχολείο της Κυρίας Αμαλίας» (εικόνα). Η εφετηνή περιήγηση θα πραγματοποιηθεί την προσεχή Δευτέρα, σε συνεργασία με τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρεθύμνης και θα είναι μόνο για 20 άτομα, με μάσκα, τα οποία θα πρέπει να έχουν δηλώσει συμμετοχή κατά σειρά προτεραιότητας στο τηλέφωνο 2831055031. Όσοι δεν προφτάσουν, μπορούν να παρακολουθήσουν την ξενάγηση διαδικτυακά από την Τρίτη στη διεύθυνση των Ημερών Ρεθύμνου <https://www.facebook.com/rethymnoday>.

ΚΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ.
Δίπλα στον ναό της Κυρίας των Αγγέλων λειτουργούν εδώ και πολλές δεκαετίες παιδικά συστήματα, χωρίς τα οποία εκατοντάδες παιδιά δεν θα είχαν τη δυνατότητα να φοιτήσουν σε σχολείο, μπαίνοντας από μικρή ηλικία στον αγώνα για τον επισοίο. Απέναντι από την εκκλησία, στο γωνιακό κτήριο, είχε λειτουργήσει από το 1951 η Σχολή Οικοκυρικών-Κοπτικής και Ραπτικής της Σοφίας Ηλιάκη (εικόνα), που το 1964 μετατράπηκε σε Κέντρο Εργαζομένου Κοριτσιού, στεγαζόμενο στη γωνία Μελισσηνού-Μεσολλογγίου και αργότερα στο Εργατικό Κέντρο. Να σημειωθεί ότι η πρώτη διδάσκαλη κοπτοραπτική ήταν η Αρμένια πρόσφυγας Ισκούι Μουταφιάν, που είχε σπουδάσει στην Αίγυπτο και τη Γαλλία.

ΩΔΕΙΟΝ ΡΕΘΥΜΝΗΣ.
Η μουσική παιδεία του Ρεθύμνου είχε αναληφθεί αρχικά από τον Φιλελευθέρων Σύλλογο, που διέθετε ειδικό τμήμα, και μετά την αδρανοποίησή του κατά τη δεύτερη δεκαετία του 20ού αιώνα από το νεοσύστατο Λύκειο των Ελληνίδων Ρεθύμνης. Από το 1930 η μουσική παιδεία μεταβιβάστηκε στον Σύνδεσμο Διαδόσεως Καλών Τεχνών. Το πρώτο Ωδείο λειτούργησε στο τέμενος Βαλιδέ Σουλτάνας, αργότερα σε οίκημα της οδού Αρκαδίου και από το 1957 στο τέμενος Χουσεΐν Πασά, που του παραχωρήθηκε. Το Ωδείο Ρεθύμνης προσέφερε και προσφέρει μέχρι σήμερα τη διδασκαλία πολλών μουσικών οργάνων, όπως και θεωρίας της μουσικής, ενώ έχει λειτουργήσει κατά καιρούς και άλλα τμήματα, όπως για παράδειγμα από το 1958 τμήμα ρυθμικής γυμναστικής.

ΠΑΡΟΔΟΣ ΤΣΟΥΔΕΡΩΝ.
Μαθήματα μουσικών οργάνων έχουν προσφέρει ιδιωτικά αρκετές Ρεθεμνιώτισσες, μεταξύ των οποίων πιο γνωστές έμειναν στο πλάνο η Χρυσούλα Δαφνομίλη, η Κοκό Λιονή, η Ρίτσα Καρινιώτικη και η Φωφώ Ζαμπετάκη-Λυρούδια (εικόνα αρχείου Μάνου Γοργοράπη), η οποία για ένα διάστημα στεγάστηκε σε οικία στο βάθος της Παρόδου Τσουδερών. Στο ακορντεόν γνωστότεροι ήταν ο Ι. Παπαδάκης κατά τη δεκαετία του 1950 και η Βαρβάρα Φουρτίνη κατά την επόμενη δεκαετία.

ΟΔΟΣ ΤΣΟΥΔΕΡΩΝ.
Σχολές υποψήφιων λογιστών λειτούργησαν αρκετές κατά καιρούς, με πρωτοπόρα κατά η δεκαετία του 1920 εκείνη του Χανιώτη Γεωργίου Πλυμάκη, διευθυντή του τοπικού καταστήματος της Τράπεζας Κρήτης. Ήταν παράρτημα της «Νέας Εμπορικής Ακαδημίας Αθηνών» και προσέφερε μαθήματα και πτυχίο όχι μόνο λογιστικής αλλά και διπλογραφίας. Από το 1923 μεταστεγάστηκε στον οδό Τομπάζη.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ - ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Εκείτη την εποχήν περιόχων θ'ε λειτουργήσῃ ἐν τῷ παλαιῷ κτιρίῳ τῆς Νέας Ἐμπορικῆς Ἀκαδημίας ἐν Ρεθύμνῳ (οὐδ' Ἐμπόριον) ἡ Φροντιστήριον Λογιστικῆς καὶ διπλογραφίας.
— Ἐργαστήριον ἐν αὐτῷ, Μάθησι, Ἐμπορ., Ἰσθίλλοι κλπ. πᾶσης ἡλικίας ἀπὸ καὶ Δεσποινίδες.
Διδασκαλία τῶν ἄνωγων, ταχυγράφησι, (κατὰ τὸ Ἄμερικ. σύστημα τῆς ἀπομνημονεύσεως).
Ἐκδοσις μαθητῶν ἔχει ἴδιον Γραμματεῖον.
Μαθήματα
Διπλογραφία, γενική Λογιστική, Ἐμπορικὴ Τραπεζική, Ἐπιχειρησιολογία κλπ. — Ἐμπορικὴ ἀλληλογραφία, Ἐπιχειρησιολογία, Μελλογραφία.
Οἱ τελειοῦνται λαμβάνον ἄλλοτερον Διπλομὸν τῆς Ἐθνικῆς Ἐμπορικῆς Ακαδημίας. (ὑπογραφομένον παρὰ τὸν Διευθυντὴν αὐτῆς).
Διὰ τὴν θεωρητικὴν ἐπιμορφωσὴν διδάσκονται 2 ὄμοιο ἰανονισμοὶ: Βιβλίου τῆς Ἑλλάδος. — Δι' ἄλληλογραφίαν καὶ πᾶσαν πληροφόρησιν 2-3 μ.μ. καθ' ἑκάστην ὁδὸν πλὴν 8, ἔναντι Χερσοπολείου κ. Σπυρίδου.
ΓΕΩΡΓ. ΠΑΥΜΑΚΙΣ

ΟΔΟΣ ΚΑΣΤΡΙΝΟΓΙΑΝΝΑΚΗ.
Το επάγγελμα της γραμματέως απαιτούσε τη γνώση τόσο γραφομηχανής όσο και στενογραφίας και τον τομέα αυτό κατέλαβε σχεδόν εξ ολοκλήρου η Σχολή Παντελιδάκη στην οδό Καστρινογιαννάκη. Ο ιδρυτής της με την σύζυγό του είχαν αναπτύξει ιδιαίτερες τεχνικές για την διδασκαλία του τυφλού συστήματος. Οπωσδήποτε δεν ήταν οι μόνοι στο είδος τους, ήταν όμως οι διαρκέστεροι. Για παράδειγμα στις Τετρακατοικίες στις αρχές της δεκαετίας του 1960 λειτουργούσε η σχολή δακτυλογράφησης Καραντάνη, ενώ για κάποια διαστήματα μαθήματα προσέφεραν και οι Μαρκάκης και Καρυστιανός.

ΟΔΟΣ ΜΑΝΙΟΥΔΑΚΗ.
Η ελληνική εκπαίδευση έδινε από το ξεκίνημά της περιθώριο λειτουργίας παραπαιδείας, φροντιστηριακής ή κατ' άτομο. Ένα από τα πρώτα φροντιστήρια ήταν εκείνο που λειτούργησε κατά τη δεκαετία του 1930, του Επιμενίδη Κανακίδη, που προσέφερε μαθήματα μαθηματικών και φυσικής. Από το 1935 μαθήματα ελληνικής γλώσσας και μαθηματικών προσέφερε στην Μεγάλη Πόρτα και το ζεύγος Παπαδάκη.

ΚΛΙΒΑΝΟΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ.
Η Δημοτική Φιλαρμονική ιδρύθηκε το έτος 1901, υπό την αιγίδα αρχικά του Φιλελευθέρων Σύλλογου. Στα πρώτα της χρόνια διευθυνόταν από μη Ρεθεμνιώτες αρχιμουσικούς, αφού η επιτόπια μουσική εκπαίδευση δεν επαρκούσε για τέτοιο ρόλο. Αρχιμουσικοί της διετέλεσαν ο Β. Κουτσός, Α. Βιενέλα, Σ. Ατζού, Μ. Ντιμάγιο, ενώ στα νεότερα χρόνια πιο γνωστοί υπήρξαν οι Γκίνος, Γέροντας, Μαμαγκάκης, Πραματευτάκης και Αποστολάκης. Κατά τον Μεσοπόλεμο στεγάστηκε στην οικία Ν. και Μ. Καστρινίδη που βρισκόταν εδώ, μέχρι την κατεδάφιση της από βομβαρδισμό το 1941, οπότε μεταστεγάστηκε στο κτήριο του Απολυμαντηρίου (εικόνα) και πολύ αργότερα στο κτήριο της Κλινικής Μαρουλή.

ΚΥΡΙΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ
Τὰ μεθοδικώτερα καὶ καλλιτεχνικώτερα ἀλφαβητάρια εἶναι τοῦ **Γ. Ι. ΚΑΦΕΤΖΑΚΙ**
Α' καὶ Β' τεύχος καὶ ἀναγνωσματάριον Β' τάξεως **ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Μ. ΑΛΕΞΙΟΥ**
Πωλοῦνται παρὰ τῷ πρακτορίῳ Βιβλιοχαρτοπωλείῳ καὶ Βιβλιοδετιῳ **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΝΑΚΙΔΟΥ**
Ἐναντι τοῦ κωδωνοστασίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ κάτωθι τῆς οἰκίας τοῦ ἱατροῦ Μούτσου

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ, ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ.
Στο βιβλιοπωλείο Σαλβαράκη, το κατεξοχήν σχολικό παλιότερα και το οποίο διατρέπει ιστορία δεκαετιών, ανακαινισμένο, θυμόμαστε και τα υπόλοιπα του είδους που εξυπηρετήσαν εκπαιδευτικούς και μαθητές: Χατζηδάκη, Δρυδάκη, Παναρετάκη, Κοντογιάννη, Κυριακάκη, Δελγιγιώργη, Ρεράκη, Πίσσα, Χατζηδάκη, Κανακίδη, Χαλκιαδάκη-Δασκαλάκη, Στουρνάρα, Βροντάκη και μερικά ακόμα, με μικρή όμως διάρκεια ζωής.

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ, ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΗΛΕΩΝ.
Βρισκόμαστε μπροστά σε ένα από τα εμβληματικότερα διδακτήρια της πόλης, οικοδομημένο σε δύο φάσεις. Η πρώτη διήρκεσε από το 1925 μέχρι το 1927 και χρηματοδοτήθηκε από την Εκκλησία, ενώ η δεύτερη, ο όροφος, στα τέλη της δεκαετίας του 1930, από το ελληνικό δημόσιο. Ακολούθησε η ανέγερση νέας πτέρυγας, επί γυμνασιάρχων Π. Παλιανάκου και Κ. Ξεζάκη. Σήμερα, μαζί με νεότερες προσθήκες, τα κτήρια στεγάζουν το 3^ο Γυμνάσιο και 3^ο Λύκειο Ρεθύμνου. Θα συνεχίσουμε όμως την περιήγησή μας την επόμενη εβδομάδα.

Χάρης Κ. Στρατιδάκης

Περιήγησης στην εκπαιδευτική ιστορία του Ρεθύμνου

Έκδοση Σχολικού Μουσείου Δήμου Ρεθύμνης

1989

1989

Πρόταση ανάγνωσης

Προμηθευτείτε, από τα τέλη -επί- ζω- αυτού του μήνα και διαβάστε το βιβλίο του Σχολικού Μουσείου «Περιήγησης στην εκπαιδευτική ιστορία του Ρεθύμνου». Είναι ένα από τα τρία που θα κυκλοφορήσουν, με τα άλλα δύο να επιγράφονται «Τετράδιο Σχολικού Μουσείου Δήμου Ρεθύμνης» και «Δεν μόχθησαν ματαίως. Φόρος τιμής στον αφανή δάσκαλο και δασκάλα της Κρήτης». Τα βιβλία αυτά έρχονται να προστεθούν στη σειρά των άλλων του Μουσείου «Τα Κρητικά σχολικά βιβλία» και «Μια μέρα στον σχολείο της Κρητικής Πολιτείας». Πέραν των γνώσεων που θα αποκομίσετε, ενισχύετε έτσι και το έργο του Μουσείου, το οποίο είναι εν πολλοίς αυτοχρηματοδοτούμενο.

Ένα στοιχείο που δεν πρέπει να χάσουμε!

Η ξενάγηση της Ημέρας Εκπαιδευτικών αποτελεί ένα ακόμη βήμα στην πορεία ενός στοιχείου που δεν δικαιούμαστε να χάσουμε. Όπως είναι γνωστό ο κορωνοϊός ανέστειλε σε συντριπτικό βαθμό την πνευματική δραστηριότητα, αυτή που συνηθίσαμε να περιγράφουμε με τον όρο «Γράμματα», σε αντίθεση με τον τομέα που αποκαλούμε «Τέχνες», που στοιχειωδώς μπόρεσε να κινηθεί μέσα στο καλοκαίρι. Όπως το είχαμε πράξει και στην Ημερίδα για την Κρητική διάλεκτο στο Λαογραφικό Μουσείο πριν από ένα μήνα, έτσι και τη Δευτέρα θα αποδείξουμε ότι η εκδήλωσή μας (ξενάγηση και προβολή) θα είναι απολύτως ασφαλή για όλους όσους πάρουν μέρος σ' αυτήν.